

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

15 Temmuz 2016'da yaşanan darbe girişimi sonrasında ilan edilen olağanüstü hal kapsamında çıkarılan ve olağanüstü halin 18 Temmuz 2018'de sona ermesine rağmen halen yürürlükten kaldırılmayan 674 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 39. Maddesi'ne dayanarak Türkiye'nin de imzacısı bulunduğu başta Avrupa Yerel Yönetimler Şartı olmak üzere yurttaşların siyasi haklarını düzenleyen diğer uluslararası sözleşme ve metinler ile Anayasa'nın 1 ve 2 nci maddesinde devletin temel nitelikleri olarak belirtilen cumhuriyet, demokrasi ve hukuk devleti ilkeleri, 67'nci maddesinde tarif edilen seçme ve seçilme özgürlüğü, 90'ıncı maddesinde belirtilen uluslararası antlaşma hükümlerinin esas alınacağı ilkesi ve 127'nci maddesinde belirtilen yerinden yönetim ilkesiyle açıkça çelişen belediye yönetimlerine kayyım atanması hukuksuz uygulamasının ortadan kaldırılması ve ülkemizde yerel yönetimler ve yurttaşların yönetime katılım süreçlerinin çağdaş demokratik standartlarakavuşmasına yönelik yapılacak hukuki düzenlemelere katkıda bulunması gayesiyle Anayasa'nın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince meclis araştırması açılmasını arz ederim.

W. H. H. H.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Grup Başkanvekili
Siirt Milletvekili

Sanction Order

Saruhan OLUÇ
HDP Grup Başkanvekili
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Yurttaşların iradesiyle seçilmiş belediye başkanlarının görevden alınarak yerlerine merkezi hükümetçe doğrudan görevlendirilmiş memurlar konumunda bulunan vali ve kaymakamların atanması, başka bir deyişle demokratik halk iradesinin yerine merkezi hükümetin/iktidarın iradesinin geçirilmesi çağımızın temel insan/yurttaş hakları arasında yer alan seçme ve seçilme hürriyetine en hafif tabirle saygısızlığın ve güvensizliğin bir ifadesidir.

Merkezi hükümetin/yürütmenin, halk tarafından seçilmiş yerel yöneticileri/belediye başkanlarını evrensel hukuk normlarına aykırı biçimde, halk iradesini usulsüzce çiğnemek suretiyle keyfi olarak görevden alıp, bunun yerine doğrudan kendisinin görevlendirdiği memurları belediye başkan vekili sıfatıyla atadığı rejimler, bizatihi kavramın özü ve tarifiyle çelişeceğinden demokrasi olarak adlandırılmamaktadır.

31 Mart 2019 resmi seçim sonuçlarına göre Halkların Demokratik Partisinin (HDP) 3 büyükşehir 5 il, 45 ilçe ve 12 belde olmak üzere toplam 65 belediye başkanlığı, 1.230 belediye meclis üyeliği ve 102 il genel meclis üyeliği kazandı.

Adaylıklarını bizatihi kendi yayınladığı seçim takvimi içerisinde ilgili mevzuatları esas alarak kabul eden Yüksek Seçim Kurulu, 31 Mart 2019 seçimlerinin hemen ardından almış olduğu hukuksuz bir kararla, KHK ile ihraç edilen ve sonradan belediye başkanı seçilen HDP'li 6 belediye başkanının mazbatalarının verilmemesine hükmetti ve onların yerine seçimi kaybeden AKP'li adayları belediye başkanı ilan etti.

31 Mart 2019 seçimlerinde halkın yüksek teveccühünü kazanarak seçilen 3'ü büyükşehir, 5 il, 33 ü ilçe, 7 si belde belediyesi olmak üzere toplam 48 belediyemizin belediye eş başkanları, aynı zamanda AKP genel başkanı olan Recep Tayyip Erdoğan hükümetinin İçişleri Bakanlığı talimatıyla görevlerinden uzaklaştırıldı, yerlerine ilgili illerin atanmış vali ve kaymakamları kayyım olarak atandı.

Son olarak, Kars Belediyesi Eşbaşkanları Şevin Alaca ve Ayhan Bilgen'in yerine kayyım atanmış böylece halkın iradesi yok sayılmıştır. Yine Kars halkının karar alma organı olan belediye meclisi işlevsizleştirmiş, 6 üyesi gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınan belediye

eşbaşkanları ve belediye meclis üyelerimiz hukuksuz bir biçimde tutuklanmıştır. Böylece, halk iradesiyle seçilmiş belediye eş başkanları ile belediye meclis üyelerinin halkı temsil etme hakları gasp edilmiştir.

Kayyım atamaları neticesinde 31 Mart seçimlerinde “seçilmiş” toplam 1139, HDP’li 807 belediye meclis üyesinin halkı temsil hak ve görevi hukuksuzca engellendi. Kayyım atamalarıyla birlikte belediye meclisleri bir bütün olarak feshedildiği için sadece HDP’li üyelerin iradeleri değil, diğer partilerden seçilen 332 belediye meclis üyesinin iradeleri de gasp edilmiştir.

Büyükşehir belediye meclisleri, büyükşehir sınırları içindeki ilçe belediye başkanları ile ilçe belediye meclis üyelerinin beşte birinden oluşmaktadır. Bu kapsamda, kayyım atanan büyükşehir belediyelerinden Diyarbakır belediye meclisinde 91, Mardin belediye meclisinde 53 ve Van belediye meclisinde 70 olmak üzere toplam 213 büyükşehir belediye meclis üyesinin de halkı temsil hak ve görevi hukuksuzca engellendi.

Kayyım atanan belediyeler kapsamında, o kentte yaşayan tüm yurttaşların en temel demokratik hakları olan “seçme hakkı” ve yaşadığı kentin “seçilmiş bir belediye yönetimi ve belediye meclisi tarafından yönetilme hakkı” da gasp edilmiştir. Buna göre, kayyım atanan 48 belediyenin sınırları içerisinde yaşayan-hangi partiye/adaya oy verdiği fark etmeksizin-kentinin “seçilmiş” bir belediye yönetimi tarafından yönetilmesi için oy kullanmış 4.321.414 seçmenin/yurttaşın iradeleri askıya alınmış/gasp edildi.

Avrupa Konseyi’ne bağlı Venedik Komisyonu, Türkiye’nin 31 Mart 2019 tarihinden sonra HDP’li belediyelerin eş başkanlarını görevden alıp, yerlerine kayyım ataması yapma uygulamalarına dair, bu atamaların demokratik temel prensiplere aykırı olduğunu duyurdu.

Anayasa ve uluslararası hukuk seçimin sadece gerçekleşmesinin değil, seçim sonuçları ile seçilmiş kişi sıfatını elde edenlerin de belli güvencelere sahip olmasını düzenlemiştir. Bu güvenceler kişiye özgü değil, o kişiye oy veren seçmen iradesinin güvence altına alınmasıdır. Dolayısıyla atanan her kayyım seçmen iradesine müdahaledir, seçmen iradesinin açıkça gaspıdır. Kayyım hukuksuzluğunun ortadan kaldırılarak yurttaşların yönetime katılım süreçlerinin çağdaş demokratik standartlara kavuşması amacıyla bir meclis araştırma komisyonunun kurulması elzemdir.